

**En boligpolitikk for
framtiden!**

En boligpolitikk for framtiden

Bolig er - ved siden av arbeid, utdanning og helse - det viktigste i folks liv. For Arbeiderpartiet er det hovedmål at alle som ønsker det skal eie egen bolig. Med dagens boligpriser er det mange steder vanskelig å komme seg inn på boligmarkedet og kjøpe sin egen bolig. Forskjellene mellom folk øker når færre får kjøpt bolig når voksenlivet starter. Boligene skal være et hjem for folk ikke spekulasjonsobjekt.

Vi har fire tydelige satsinger for boligpolitikken fremover:

Flere må få mulighet til å eie egen bolig

Mange førstegangskjøpere sliter med å komme inn på boligmarkedet selv om de har gode inntektsmuligheter i fremtiden. Så lenge boligprisene stiger slik de har gjort de siste årene, vil ungdom som leier bolig og samtidig prøver å spare til egen bolig komme lengre unna målet om å eie egen bolig for hvert eneste år. Startlån til unge som kvalifiserer til det er en målrettet og presis måte å bidra til at de som har likviditet til å betjene et lån, men ikke kapital til å få det samme lånet, får en reell mulighet til å eie sin egen bolig. Det balanserer på en rettferdig måte den muligheten mange har til å låne penger av sine foreldre. Vi vil utvikle modeller for leie til eie der flere får mulighet til å eie egen bolig på sikt. Husbanken skal være en motor i metodikkarbeidet. Boligmarkedet bidrar til å øke forskjellene i Norge. Sånn kan vi ikke ha det. Arbeiderpartiet vil ta ansvar for at flere kommer seg inn på boligmarkedet.

Bygg mer

Både stat og kommune må bidra til at det bygges nok boliger i alle deler av landet. Mange virkemidler kan benyttes for å nå målsetninger om at alle skal ha tilgang til gode boliger. Kommunene bør sikre seg egne tomteareal – det er lettere å stille krav til utbyggere hvis det skal bygges på kommunale tomter.

Gode bomiljø

Områdesatsinger i ulike storbyer i Norge skal bidra til å løfte nærmiljøer og redusere utenforskapet som barnefattigdom og arbeidsledighet innebærer. Et godt samarbeid mellom stat og kommune der innsatsen for å få flere ut i jobb, gode utdanningsløp for ungdom og trygge nabolag fører til mindre forskjeller og færre utsatte nabolag der dårlige levekår går i arv. I populære boligområder er boligkvaliteten under press. Regjeringen fjerner stadig krav som er med å gjøre det trivelig å bo i et område og gjør det lettere for utbyggere å bygge trange leiligheter.

En klimavennlig byggenæring

Vi må og ta klimahensyn i boligpolitikken. Norges ambisjoner om å nå internasjonale klimamål kan bare nås hvis byer og tettsteder blir en del av løsningen, spesielt gjelder dette for transportsektoren. En tredel av befolkningen i Norge bor i landets fem største byområder. Både disse byene og kommunene rundt opplever kraftig befolkningsvekst.

Flere personreiser og økt næringstransport vil uten en aktiv politikk føre til dårligere framkommelighet, økte klimautslipp og mer lokal forurensning. Bygge- og anleggsnæringa står for nesten 1/5 av Norges CO2-utslipp. Vi må få til et taktskifte i denne næringa. Oslo og Bergen er kommuner som går foran og stiller strenge klimakrav til byggenæringa.

Arbeiderpartiet er opptatt av at de som leier bolig. Undersøkelser fra SSB viser at belastningen med boutgifter ofte oppleves som større for de som leier kontra de som eier. Det er en også klar sammenheng mellom inntekt og eierforhold. Desto større inntekt, desto flere eier sin egen bolig, og over halvparten av lavinntektshusholdninger leier bolig. Å leie framfor å eie skal ikke være en fattigdomsfelle som forsterke sosiale forskjeller.

30 boligpolitiske tiltak vi fremmer i Stortinget i 2020

Husbanken som aktør i by og bygd - hvordan motvirke ulikhet i boligmarkedet

1. Gi Husbanken en større rolle i å løse utfordringer i boligmarkedet distriktene.
2. Sikre Husbanken handlingsrom til å være pådriver for å utvikle nye modeller og arbeidsmetoder som bidrar til at de som er utenfor boligmarkedet kommer innenfor.
3. Styrke Husbankens utlånsramme med 5 milliarder kroner i vårt alternative budsjett for 2021.
4. Øke bostøtten. Dette kan gi rom for å øke inntektsgrensene og bostøttetaket, slik at flere kan få bostøtte og flere kan få mer i bostøtte. Vi øker bostøtten med 75 millioner kroner i vårt alternative budsjett for 2020.
5. Utvide Husbankens samfunnsoppdrag og målgrupper.
6. Gjennomføre prøveordninger der det offentlige kan gå inn og hjelpe folk inn i boligmarkedet. Kommunene rundt om i landet har forsøkt ulike leie til eie-modeller. Det settes av 5 millioner kroner i vårt alternative budsjett for 2021 til Husbanken slik at de kan utvikle ulike modeller for prosjekter som kan hjelpe unge og enslige med gode inntektsmuligheter i fremtiden inn på boligmarkedet.
7. Gi flere kommuner mulighet til hjelpe beboere i kommunale boliger som ønsker å kjøpe egen bolig. Husbanken bes om å utarbeide en metodikk for dette. Gjerne etter mal fra Sandnes kommune der 125 beboere i kommunal bolig kjøpte egen bolig i løpet av fire år. Det settes av 5 millioner kroner i vårt alternative budsjett for 2021 til dette arbeidet.

Legge til rette for at det bygges flere boliger

8. Innføre en statlig rentekompensasjonsordning for kommunale tomtekjøp som skal legge til rette for boligbygging gjerne med nye eieformer. Det bevilges 20 millioner kroner til dette i vårt alternative budsjett for 2021.
9. Gi kommunene mulighet til å fastsette disposisjonsform i boligprosjekter gjennom endring i Plan- og bygningsloven som er kommunenes viktigste verktøy i boligpolitikken. Da kan kommunene stille krav om at det skal være en andel rimelige boliger i et byggeprosjekt.
10. I Arbeiderpartiets alternative budsjett for 2021 foreslås det å opprette en ny tilskuddsordning for boligetablering i distriktene.

En mer miljøvennlig byggenæring og boliger

11. Sørge for at de kommunene som får større statlige kollektivutbygginger forplikter seg til en sterkere koordinering av boligbygging, arealbruk og utbygging av transportsystemer.

12. Bruke offentlig innkjøp til å stille høye miljøkrav, og utfordre byggebransjen til å utvikle nye, smarte rehabiliterings- eller nybygg-løsninger, slik blant annet Statsbygg og Oslo kommune gjør.
13. Lage klimaregnskap nasjonalt og kommunalt etter modell fra Oslo og Bergen.
14. Stille krav til bruk av materialer uten miljøgifter og lavest mulig klimagassutslipp.
15. Stille tydeligere krav til energieffektivisering.
16. Stimulere til mer gjenvinning eller ombruk av byggematerialer.
17. Etterspørre kvalitet som tåler påkjenning fra både normal bruk og forventede endringer i klimaet.
18. Bli bedre på gjenbruk av eksisterende bygningsmasse. Når industriområder og industribygg gjøres om til boligbygg, må det stilles krav om gjenbruk av bygninger heller enn å rive og bygge nytt.
19. Innføre krav til miljøklassifisering ved leie i næringseiendommer.
20. Utvikle bærekraftige vedlikeholdsplaner tilpasset borettslag, og støtteordninger for rehabilitering av borettslag med bedre energiløsninger.
21. Husbanken skal være en pådriver for klimavennlige bygging og må samspille med Enova om dette.

Gode bomiljø

22. Styrke og utvide områdesatsingsarbeidet. Vi bevilger 35 millioner kroner til dette arbeidet i vårt alternative budsjett for 2021.
23. Øke heistilskuddet med 20 millioner kroner.
24. Øke det statlige investeringstilskuddet, slik at vi får bygget flere trygghetsboliger. Vi foreslår derfor en økning på 44,9 mill. kroner.
25. Se på muligheten for å styrke Husleieloven som forbrukerlov.
26. Vi vil vurdere muligheten for å gjøre tidsbegrensede leiekontrakter som hovedregel, med færre muligheter for utleier å fravike dette.

- 27.** Vurdere behovet for tilsynsorgan for det private utleiemarkedet.
- 28.** Vurdere reguleringstiltak som kan gi leietakere mer stabilitet og langvarige leieforhold.
- 29.** Se på muligheten for å innføre en sertifiseringsordning av utleiery.
- 30.** Vurdere å innføre en Bo-indeks i kommunalboliger med hjemmebesøk som avdekker feil og mangler ved en bolig og bomiljøet rundt.

